

TOT-RAPORTTI

5/03

Luotsikutterin kuljettaja putosi mereen

TOT-RAPORTIN AVAINTIEDOT	
Tapahtumakuvaus	Luotsikutterin kuljettajat NN (58 v.) ja MM olivat lähdössä suorittamaan työtehtävää. MM nousi kutteriin tarkoituksenaan ajaa se lähemmäksi laituria, jolloin NN:n olisi helpompaa astua kutterin kannelle. NN putosi mereen, kun MM oli käynnistämässä kutterin konetta. MM:n pelastusyrityksestä huolimatta NN hukkui satama-altaaseen.
Ammatti	Luotsikutterin kuljettaja
Toimiala	Vesiliikenne 61
Työmenetelmä tai tehtävä	Luotsikutterin turvamies
Koneet ja laitteet	Luotsikutteri

TOT-RAPORTTIEN HYÖDYNTÄMINEN	
<p>TOT-raportteja voidaan hyödyntää työpaikoilla mm. seuraavilla tavoilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaikki raportit käsitellään työnjohdon palavereissa, työmaan viikkopalaverissa tms. linjajohdon yhteisissä tilaisuuksissa • raportit käsitellään työsuojelutoimikunnassa • raportit liitetään työnopastusmateriaalin joukkoon tai esimerkiksi koneen tai laitteen käyttöohjeisiin	<ul style="list-style-type: none"> • raportteja voidaan käyttää hyödyksi koulutusilaisuuksissa • raporttien perusteella laaditaan ohjeita, tiedotteita, juttuja henkilöstölehteen tai sisäiseen tiedotteeseen, tietoiskuja ilmoitustauluille jne. • raportit toimitetaan suunnittelijoille, laitevalmistajille ja alihankkijoille, joiden toiminnalla on merkitystä tapaturmien torjunnassa

Työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT) perustuu työmarkkinajärjestöjen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) väliseen sopimukseen.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

Bulevardi 28, 00120 Helsinki, puhelin (09) 680 401
Faksi (09) 6804 0389, sähköposti tyoturvallisuus.tvl@vakes.fi
<http://www.tvl.fi>

TOT 5/03

1. TAPAHTUMIEN KULKU

1.1 Tausta ja tapaturma

Luotsikutterin kuljettajat NN (58 v.) ja MM olivat nousemassa luotsikutterin lähteäkseen suorittamaan työtehtävää. NN:n tehtävänä oli toimia kutterin turvamiehenä.

Miehet sopivat, että MM ajaa kutterin lähemmäksi laituria, jolloin NN:n on helpompi astua kutterin kannelle. MM nousi kutteriin ja meni käynnistämään sen konetta. Tällöin hän kuuli ulkopuolelta äänen, ja huomasi NN:n pudonneen laiturilta mereen. MM ei kyennyt pelastamaan veden varaan joutunutta työoveriaan. Paikalle hälytetyn pelastuslaitoksen sukeltaja löysi NN:n satama-altaan pohjalta hukkuneena.

1.2 Kokemus

58-vuotias NN oli toiminut luotsikutterin kuljettajana saman työntäjän palveluksessa 7 vuotta.

1.3 Töiden organisointi

Luotsikutterilla työskentelee aina kaksi kuljettajaa, joista toinen on nimetty ns. turvamieheksi.

2. TAPATURMAAN JOHTANEET TEKIJÄT

2.1 Alkoholin vaikutus

Oikeuslääketieteellisessä ruumiinavauksessa ilmeni, että NN oli tapahtumahetkellä alkoholin vaikutuksen alainen. Hänen verensä alkoholi-pitoisuus oli 2,3 ‰.

2.2 Kutteriin oli hankala astua

Kutteri oli kiinnitetty kiinteään, melko korkeaan laituriin löysästi. Vedenpinnan vaihteluiden

takia kutteria ei voitu kiinnittää laituriin kovin tiukasti. Kiinnityksen takia kutteri pääsi liikkumaan irti laiturista ja sen kansi oli huomattavasti laituria alempana, joten siihen oli hankala astua. Kyseisissä olosuhteissa ponttoonilaiturin käyttö on käytännössä mahdotonta.

2.3 Laituri oli liukas

Tapahtuma-aikana joulukuussa laiturin laiturin oli jääneen ja liukas.

2.4 Kutteriin ei ollut turvallista kulkutietä

Kutteriin ei ollut siltaa, jota pitkin alukseen astuminen olisi ollut turvallista.

2.5 Vedestä oli vaikea päästä pois

NN putosi veteen aluksen peräosan kohdalla. Veden varaan jouduttuaan NN:n oli vaikea päästä sieltä pois, sillä aluksen peräosassa ei ole rungossa kohtia, joista itsensä voisi vetää takaisin alukseen. Rungon ympärillä törmäys-suojana toimivia vanhoja autonrenkaita ei ole rungon peräosassa. Tapahtumahetkellä laiturissa ei ollut tikkaita, joita pitkin satama-altaasta olisi voinut nousta laiturille.

2.6 NN:llä ei ollut kelluntavälineitä

Käytettävissä olleet kelluntavälineet olivat aluksessa. NN:llä ei siten ollut yllään kelluntavälineitä, jotka olisivat estäneet häntä hukkamasta.

2.7 Kylmä vesi

Tapaus sattui joulukuussa, jolloin merivesi oli hyvin kylmää.

3. VASTAAVIEN TYÖTAPATURMIEN TORJUNTA

3.1 Päihdeongelmien huomioiminen työpaikoilla

Työnantajan on valvottava, että työpaikalla ei työskennellä päihtyneenä. Työpaikalle on suositeltavaa laatia ohjeet päihdetapauksia varten. Ohjeissa voidaan määritellä, miten päihdetilä todetaan, milloin henkilö pitää poistaa työpaikalta sekä millaisiin kurinpidollisiin toimiin työpaikalla ryhdytään, kun työntekijän havaitaan työskentelevän päihdeiden vaikutuksen alaisena. Ohjeissa voidaan määrittää myös, milloin ja miten tieto päihtyneenä työskentelystä saateetaan poliisin tietoon. Lisäksi ohjeissa voidaan kuvata hoitoon ohjaamisen periaatteet ja toimintatavat.

Työntekijöiden on noudatettava heille annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Työpaikalla on myös sovittava työterveyshuollon roolista päihdeongelmien hoidossa.

3.2 Kulkuteiden turvallisuuden kehittäminen

Valtioneuvoston päätöksen 417/81 mukaan laiturilta pitää olla turvallinen kulkutie alukselle. Käytännössä aluksia käytetään kuitenkin toisistaan poikkeavissa olosuhteissa, minkä vuoksi järeän kaikissa olosuhteissa käytettävän maahinkäyntisillan rakentaminen on lähes mahdotonta. Alukseen kulkemisen turvallisuutta voitaisiin kuitenkin edelleen parantaa kehittämällä kevyempiä, siirrettäviä siltoja. Tällaisista ratkaisuista on olemassa hyviä esimerkkejä.

Liukkaalla ja jäisellä laiturilla on liukastumisvaara, jonka johdosta voi myös joutua veden varaan. Erityisesti talviaikaan laitureiden kunnossapitoon pitää kiinnittää huomiota. Myös ritilälaitureiden käyttöä pitäisi suosia paikoissa, joissa sellaisen asentaminen on mahdollista.

3.3 Henkilökohtaiset turvalaitteet

Määräysten mukaan työntekijöiden pitää käyttää kelluntavälineitä aina työskennellessään paikoissa, joissa on veden varaan joutumisen vaara. Ne pitää pukea jo ennen alukseen nousua, minkä vuoksi kelluntavälineet pitää säilyttää luotsiasemalla eikä aluksessa.

LIITTEET

- Valokuvia
- Kaavio tapahtumista ja tapaturmatekijöistä

Kuva 1. Yleiskuva tapahtumapaikalta. Kuvan olosuhteet eivät täysin vastaa tapahtumahetken olosuhteita.

Kuva 2. Lähikuva tapahtumapaikalta. Kuvan olosuhteet eivät täysin vastaa tapahtumahetken olosuhteita.

TOT 5/03

LUOTSIKUTTERIN
KULJETTAJAT
NN JA MM
OLIVAT
NOUSEMASSA
LUOTSIKUTTERIIN
LÄHTEÄKSEEN
SUORITTAMAAN
TYÖTEHTÄVÄÄ

MM nousi
kutteriin ja
meni
käynnistämään
sen konetta.

Alukseen oli
hankala
nousta.

NN liukastui
laiturilla tai
yritytti astua
alukseen.

Laituri oli
jäinen ja liukas.
Ei turvallista
kulkutietä.
NN työskenteli
päihtyneenä.

NN putosi
satama-
altaaseen.

Aluksen perä-
osassa ei ole
rungossa kohtia,
joista itsensä
voisi vetää
takaisin alukseen
Laiturissa ei
ollut tikkaita, joita
pitkin satama-
altaasta olisi voinut
nousta laiturille.
NN:llä ei ollut
kelluntavälineitä.

NN hukkui.

MM ei
kyennyt
pelastamaan
NN:ää.

Vapaasti kopioitavissa

Lähde: TVL/TOT 2003

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto

Yhteyshenkilöt: Hannu Tarvainen, työturvallisuusjohtaja, puh. (09) 6804 0388,
Mika Tynkkynen, työturvallisuustutkija, puh. (09) 6804 0384,
Sakari Seppänen, työturvallisuusinsinööri (rakentaminen), puh. (09) 6804 0377